

Jacek Górski

Zagórze, st. 3, gm. Kazimierza
Wielka, woj. kieleckie, AZP 98-62/-

Informator Archeologiczny : badania 30, 91-92

1996

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Odkryto 52 groby kultury lużyckiej (nr nr 80–131), 10 jam osadniczych (nr nr 24–33) oraz stos ciałopalny. Wystąpiły dwa rodzaje pochówków: popielnicowe (47) i jamowe (5). W większości grobów znalezione przy popielnicach kamienie nie tworzyły zwartych bruków (często na popielnicach znajdowały się pojedyncze kamienie). Na tym tle niewątpliwie wyróżniał się grób nr 92, w którym popielnica umieszczona była w obstawie kamiennej przypominającej skrzynię. Popielnice były w większości naczyniami o baniastych brzuścach, z wysokimi, stożkowatymi lub cylindrycznymi szyjkami, lub naczyniami jajowatymi. Brzuśce popielnic, przeważnie silnie chropowate, pozbawione były ornamentów, jedynie kilka naczyń zdobionych było ornamentem rytym, umieszczonym na styku brzuśca i szyjki. Wśród przystawek dominowały czerpaki i misy. Dość często występowały w grobach naczynia miniaturowe, w większości zdobione głęboko rytymi ornamentami geometrycznymi. Stos ciałopalny miał kształt owalny (200 x 130 cm). W wyniku prac polowych został mocno zniszczony – prawie wszystkie kamienie ułożone na obwodzie i dnie były wyjęte (pozostały doskonale widoczne negatywy). W przekroju obiekt miał kształt niecki zagłębionej w całość na około 45 cm od powierzchni wykopu. Wewnątrz znaleziono niewielką ilość ułamków ceramiki oraz dużo węgli drzewnych. Prawdopodobnie jest on związany z cmentarzyskiem kultury lużyckiej (wszystkie odkryte dotąd stopy znajdują się na południowym skraju tego cmentarzyska). Obiekty osadnicze należały do kultury trzcinieckiej (jama 25) i przeworskiej (jamy 23, 24, 26–33). Jama kultury trzcinieckiej miała niewielkie rozmiary i bardzo nieregularny kształt – natrafiono w niej na kilkadziesiąt fragmentów ceramiki (fragmenty dwóch naczyń). Jamy kultury przeworskiej miały owalne kształty i mierzyły od 80 do 150 cm, ich wypełniska stanowił brunatnej barwy piasek, w którym wystąpiły liczne ułamki ceramiki oraz fragmenty kości zwierzęcych. Obiekty te można datować na młodszy okres przedrzymski i okres wpływów rzymskich.

Materiały i dokumentacja przechowywane są w Instytucie Archeologii Uniwersytetu Łódzkiego. Wyniki badań zostaną opublikowane w „Acta Universitatis Lodzensis. Folia Archaeologica”. Badania będą kontynuowane.

Wilczyce, st. 10,
gm. loco, woj. tarnobrzeskie

patrz: paleolit

Wincentów, st. st. I, III,
gm. Góra Kalwaria,
woj. warszawskie

patrz: środkowa i późna epoka brązu

Władysławów-Ostrowo, st. 12,
gm. loco, woj. gdańskie

patrz: neolit

Wólka Załęska, st. VII,
gm. Góra Kalwaria,
woj. warszawskie

patrz: neolit

Wytyczno, st. 5,
gm. Urszulin, woj. chełmskie

patrz: młodszy okres przedrzymski – okres wpływów rzymskich

ZAGÓRZYCE, st. 3,
gm. Kazimierza Wielka,
woj. kieleckie,
AZP 98-62/-

- osada kultury pucharów lejkowatych (neolit)
- osada kultury trzcinieckiej, faza klasyczna (wczesna epoka brązu)
- ślady osadnictwa kultury przeworskiej (późny okres wpływów rzymskich)

Ratowniczo-sondazowe badania wykopaliskowe, przeprowadzone w październiku przez mgr. Jacka Górskiego (Muzeum Archeologiczne w Krakowie). Finansowane przez PSOZ. Pierwszy sezon badań. Założono 4 wykopy sondazowe, łącznie przebadano powierzchnię 118,5 m².

Jeden z wykopów usytuowano w miejscu czarnej plamy ziemi widocznej na powierzchni pól uprawnych – była to resztkowa niestratyfikowana warstwa kulturowa (być może wypełniająca lokalne zagłębienie) o miąższości 60 cm. Wystąpiły w niej liczne fragmenty naczyń kultury pucharów lejkowatych i zabytki krzemienne. Pod tą warstwą natrafiono na analo-

gicznie datowany obiekt osadowy. W kolejnym wykopie odkryto dwie jamy trapezowate kultury trzcinieckiej, zniszczone w stropowej części. W pozostałych wykopach pod warstwą ziemi ornej występował calec. Wśród stosunkowo licznych ułamków ceramiki wyróżniono kilka fragmentów ceramiki „siwej” kultury przeworskiej.

Materiały przechowywane są w Muzeum Archeologicznym w Krakowie, dokumentacja w PSOZ w Kielcach.

Badania nie będą kontynuowane.

Zajki, st. 1,
gm. Tykocin, woj. białostockie

patrz: mezolit

Zbrojewsko, st. 3,
gm. Lipie, woj. częstochowskie

patrz: środkowa i późna epoka brązu

ZIENKI, st. 1
„Szwedzka Mogiła”,
gm. Sosnowica,
woj. chełmskie,
AZP 72-86/-

- kurhan kultury trzcinieckiej (wczesna epoka brązu)
- cmentarz nowożytny (XVII-XVIII w.)

Ratownicze badania wykopaliskowe, przeprowadzone przez Dział Archeologii Muzeum Okręgowego w Chełmie. Finansowane przez Muzeum Okręgowe w Chełmie. Drugi sezon badań. Przebadano powierzchnię 10 arów, eksplorując ją warstwami mechanicznymi. Założono wykopy sondażowe w celu ustalenia zasięgu cmentarza nowożytnego.

Kurhan jest niszczone przez lisy. Kopiec kultury trzcinieckiej, na którym funkcjonował w XVII-XVIII w. cmentarz, został zrekonstruowany dzięki wydatnej pomocy Poleskiego Parku Narodowego.

Wyniki badań zostaną opublikowane w „Archeologii Polski Środkowowschodniej”, t. II, 1997.

Żuławka, st. 13,
gm. Wyrzysk, woj. pilskie

patrz: paleolit

Żuławka Mała, st. 1,
gm. Wyrzysk, woj. pilskie

patrz: neolit

Środkowa i późna epoka brązu

BACHÓRZ, st. 16,
gm. Dynów,
woj. przemyskie,
AZP 107-79/16

- ślady osadnictwa neolitycznego
- ślady osadnictwa z wczesnej epoki brązu
- osada grupy tarnobrzeskiej kultury łużyckiej (młodsza epoka brązu)
- osada kultury lateńskiej
- osada kultury przeworskiej(?) z młodszego okresu przedrzymskiego
- osada kultury przeworskiej (okres wpływów rzymskich, fazy B₂-C₁)
- osada wczesnośredniowieczna (V/VI-VII, VIII-IX, X? w.)

Badania wykopaliskowe, przeprowadzone przez prof. dr. hab. Michała Parczewskiego (Instytut Archeologii Uniwersytetu Jagiellońskiego). Finansowane przez Uniwersytet Jagielloński. Trzynasty sezon badań. Odślonięto powierzchnię około 117 m². W sumie, w ciągu wszystkich sezonów, zbadano 3150 m².

Wyeksplorowano 10 jam (obiekty: 81, 82, 87, 87a, 88-93), z czego 7 (82, 87-90, 92 i 93) reprezentuje grupę tarnobrzeską z młodziej epoki brązu. Przeważnie były to jamy zasobowe o kształcie zbliżonym do ściętego stożka. Wszystkie zawierały ceramikę, a w obiekcie 92 znaleziono żarna nieckowate. Misowata jama 87a pochodziła prawdopodobnie z faz A₁-A₂ młod-